

MINISTER
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
prof. Małgorzata Omilanowska

Warszawa, dnia 15 sierpnia 2015 r.

BAK/54/15

**Pani
Joanna Wnuk - Nazarowa
Dyrektor Naczelny i Programowy
Narodowej Orkiestry Symfonicznej
Polskiego Radia w Katowicach**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku *o kontroli w administracji rządowej*¹ w terminie od 4 do 20 maja 2015 r. przeprowadzono kontrolę w Narodowej Orkiestrze Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach, zwanej dalej Orkiestrą lub NOSPR.

Kontrola obejmowała gospodarkę finansową jednostki za 2013 rok.

Czynności kontrolne przeprowadzone zostały na podstawie upoważnienia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego nr 9/2015 z dnia 27 kwietnia 2015 r. przez zespół kontrolny w składzie:

- Klaudia Ozga – główny specjalista Biura Audytu Wewnętrznego i Kontroli Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- Iwona Wójcik – główny specjalista Biura Audytu Wewnętrznego i Kontroli Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

w siedzibie NOSPR, plac Wojciecha Kilara 1, 40-202 Katowice.

Zgodnie z art. 47 w zw. z art. 46 ustawy *o kontroli w administracji rządowej*, przekazuję Pani *Wystąpienie pokontrolne*.

W badanym okresie (do dnia zakończenia czynności kontrolnych):

- Dyrektorem Naczelnym NOSPR była Pani Joanna Wnuk – Nazarowa,
- Dyrektorem Artystycznym – I Dyrygentem był Pan Alexander Liebreich,
- Zastępcą Dyrektora Naczelnego ds. organizacyjno-finansowych była Pani Alina Kantorska – Biegun,
- Głównym Księgowym była Pani Patrycja Rajch.

Prowadzenie gospodarki finansowej przez Orkiestrę w 2013 r. należy ocenić negatywnie. Wpływ na ocenę negatywną miały: przekroczenie planu finansowego na wynagrodzenia osobowe i bezosobowe, nieprawidłowe wykazanie danych w sprawozdaniu z realizacji planu finansowo-rzeczowego oraz niezamieszczanie ogłoszeń o udzieleniu zamówienia publicznego w Biuletynie Zamówień Publicznych.

1. Część ogólna

Orkiestra jest państwową instytucją artystyczną działającą na podstawie:

- ustawy *o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej*²,

¹ Dz. U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092

- umowy o utworzeniu instytucji kultury z dnia 15 września 2005 r.,
- Statutu nadanego zarządzeniem nr 41 Ministra Kultury z dnia 31 października 2005 r.³ wraz ze zmianą wprowadzoną zarządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 8 lutego 2013 r.⁴

NOSPR prowadzona jest przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, jednoosobową spółkę Skarbu Państwa prowadzącą działalność pod firmą Polskie Radio – Spółka Akcyjna oraz Miasto Katowice. Nadzór nad Orkiestrą sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Umowa o utworzeniu instytucji kultury⁵ reguluje m.in. kwestie finansowania działalności i zobowiązania stron. Aneks nr 3 z dnia 19 kwietnia 2013 r. strony zagwarantowały przekazanie na rzecz NOSPR w 2013 r. następujących kwot:

- 10.607.000,00 zł - Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- 2.000.000,00 zł - Polskie Radio S.A.,
- wysokości czynszu umownego za pomieszczenia użytkowane przez Orkiestrę - Prezydent Miasta Katowice.

Na podstawie umowy o utworzeniu instytucji kultury, w dniu 2 stycznia 2013 r. NOSPR zawarła umowę nr 20/2013, zgodnie z którą Miasto Katowice przyznało dotację w kwocie 380.000,00 zł przeznaczoną na pokrycie kosztów czynszu umownego za pomieszczenia użytkowane przez Orkiestrę. Z tytułu powyższej umowy NOSPR zobowiązana była m.in. do nieodpłatnego wykonania w 2013 r. 9 koncertów symfonicznych, w tym: 6 edukacyjnych i 3 dla mieszkańców miasta. Wykaz koncertów stanowił integralną część umowy.

Ponadto w dniu 20 stycznia 2006 r. NOSPR zawarła umowę z Polskim Radiem S.A. określającą zasady współpracy dotyczące: trybu składania zamówień na nagrania i koncerty, kolaudacji nagrań i sposobu rozliczania kwoty przekazywanej corocznie przez Polskie Radio S.A. na rzecz Orkiestry. W umowie określono, że w zamian za kwotę przeznaczoną na współfinansowanie⁶ Orkiestra zobowiązuje się do wykonania: 520 minut nagrań studyjnych i 20 koncertów antenowych (§ 2 ust. 2). Zgodnie z ww. umową liczbę minut nagrań studyjnych oraz koncertów antenowych w kolejnych latach kalendarzowych strony będą ustalały corocznie, w formie pisemnej, w terminie do dnia 31 grudnia każdego roku z wyprzedzeniem rocznym. Nie okazano ww. limitów ustalonych na 2013 r. Z wyjaśnień⁷ Dyrektora wynika, że Zarząd Polskiego Radia corocznie ustala ten sam limit, który został określony w umowie z 2006 r., o czym informuje podczas Kolegium Programowego. W umowie⁸ dopuszczono możliwość przeliczania minutażu koncertów antenowych na minutaż nagrań studyjnych w stosunku 3:1 oraz minutaż nagrań studyjnych na minutaż koncertów antenowych i publicznych w stosunku 1:3. Ponadto w dniu 24 lutego 2006 r. NOSPR zawarła z Polskim Radiem S.A. umowę, w której określono zasady wystawiania faktur VAT i płatności za zakup wyłącznej licencji.

2. Przepisy wewnętrzne

Kontroli poddano następujące przepisy wewnętrzne:

- 1) Polityka rachunkowości – wprowadzona Zarządzeniem nr 8/2006 z Dyrektora Naczelnego NOSPR ze zmianami⁹.

Polityka rachunkowości nie zawiera przyjętych zasad klasyfikacji zdarzeń, co narusza art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy o rachunkowości¹⁰. „Wzorcowy wykaz kont z wyjaśnieniami i wykazem księgowych typowych operacji gospodarczych”¹¹, który został wskazany w Polityce rachunkowości jako podstawa opracowania zakładowego planu kont jest niespójny z faktycznym planem kont obowiązującym w NOSPR. Ustawa o rachunkowości

² tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 406 ze zm.

³ Dz. Urz. MKiDN z 2005 r. nr 6, poz. 62

⁴ Dz. Urz. MKiDN z 2013 r., poz. 6

⁵ umowa o utworzeniu instytucji kultury z dnia 15 września 2005 r.

⁶ w umowie wskazano 1,2 w 2006 r. będzie to kwota 5 800 000,00 zł

⁷ wyjaśnienia Pani Joanny Wnuk-Nazarowej, Dyrektora Naczelnego NOSPR z dnia 19 maja 2015 r.

⁸ § 3 pkt 6 umowy

⁹ zmiany wynikające z Zarządzeń Dyrektora nr: 2/2007 z dnia 30 marca 2007 r., nr 3/2009 z dnia 6 lutego 2009 r., (brak numeru) z dnia 21 grudnia 2009 r., nr 8/2011 z dnia 30 listopada 2011 r., nr 10/2011 z dnia 20 grudnia 2011 r., (brak numeru) z dnia 9 września 2012 r.

¹⁰ ustawa z dnia 29 września 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.)

¹¹ opracowany przez Rachunkowość Sp. z o.o. z 2000 r.

w art. 10 ust. 2 zobowiązuje kierownika jednostki do ustalenia ww. dokumentacji w formie pisemnej i jej aktualizacji.

2) Regulamin organizacyjny - zatwierdzony przez: Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego¹², Urząd Miasta Katowice¹³ i Polskie Radio¹⁴.

Ustalono, że schemat organizacyjny nie zawierał wszystkich stanowisk funkcjonujących w 2013 r. w NOSPR¹⁵.

3) Regulamin pracy z 2006 r. ze zmianami - zaopiniowany przez Związek Zawodowy Pracowników Orkiestry NSZZ Solidarność.

4) Regulamin wynagradzania z 2006 r. - zaopiniowany przez Związek Zawodowy Pracowników Orkiestry NSZZ Solidarność.

Regulamin został opracowany m.in. na podstawie rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 31 marca 1992 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników niektórych instytucji kultury¹⁶, które utraciło moc obowiązującą z dniem 2 lipca 2012 r. Ponadto Regulamin zawiera wewnątrznie sprzeczne postanowienia w zakresie wypłaty premii regulaminowej dla pracowników artystycznych, tj. w § 5 ust. 3 ww. Regulaminu określono, że premie regulaminowe są wypłacane w okresach kwartalnych, natomiast w § 1 pkt 2 załącznika nr 5 do Regulaminu wskazano, że premia przyznawana jest w okresach miesięcznych.

5) Instrukcja w sprawie szczegółowych zasad i sposobu przeprowadzenia inwentaryzacji składników majątkowych – wprowadzona Zarządzeniem nr 9/2011 Dyrektora Naczelnego NOSPR.¹⁷

6) Zarządzenie nr 12/2012 z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie obiegu dokumentów księgowych i finansowych.

3. Rada programowa

W Orkiestrze działa Rada Programowa, która jest organem doradczym i opiniodawczym Dyrektora. Do jej zadań należą w szczególności:

- 1) ocena realizacji programów i planów Orkiestry,
- 2) wyrażanie opinii i składanie wniosków do Dyrektora oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego we wszystkich istotnych sprawach związanych z działalnością Orkiestry,
- 3) planowanie kształcenia i doskonalenia kadr artystycznych Orkiestry.

Zgodnie z § 12 ust. 6 Statutu posiedzenia Rady powinny być zwoływane w miarę potrzeb jednak nie rzadziej niż raz na kwartał, tymczasem z dokumentacji NOSPR wynika, że w 2013 r. odbyły się dwa posiedzenia¹⁸. Dyrektor Naczelny NOSPR wyjaśniła¹⁹, że powodem mniejszej niż określona w statucie liczby posiedzeń była przede wszystkim nieobecność w kraju Przewodniczącego Rady oraz choroba Zastępcy Przewodniczącego Rady.

4. Stan rachunków bankowych

Ustalono, że Orkiestra posiada dwa rachunki bankowe, tj. rachunek bieżący oraz rachunek Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, które na dzień 31 grudnia 2013 r. wykazywały salda w wysokości odpowiednio (-) 719.769,33 zł oraz 25.959,32 zł.

5. Kredyt

W 2013 r. NOSPR zaciągnęła kredyt odnawialny w wysokości 1 mln złotych²⁰, który zgodnie z umową był przeznaczony na finansowanie bieżących zobowiązań wynikających z wykonywanej działalności. Kredyt został

¹² pismo z dnia 24.01.2007 r., znak: DS-II-185/07

¹³ pismo z dnia 26.01.2007 r., znak: KIS/IB/4015/14/1/07

¹⁴ pismo z dnia 7.02.2007 r., znak: ZKC-295/07

¹⁵ specjalisty producenta, kierownika techniczno-gospodarczego, starszego specjalisty ds. organizacji projektów edukacyjnych

¹⁶ Dz. U. nr 35, poz. 151 ze zm.

¹⁷ zarządzenie nr 9/2011 Dyrektora Naczelnego NOSPR z dnia 30 listopada 2011 r. (z mocą obowiązującą od dnia 1 grudnia 2011 r.)

¹⁸ w dniach 1 marca i 26 czerwca 2013 r.

¹⁹ wyjaśnienia Pani Joanny Wnuk-Nazarowej Dyrektora Naczelnego NOSPR z dnia 12 maja 2015 r. (znak NOSPR-DF-664-15)

²⁰ umowa kredytu w rachunku bieżącym z dnia 18 grudnia 2013 r.

udzielony na okres od 18 grudnia 2013 r. do dnia 31 marca 2014 r. Z wyjaśnień Dyrektora Naczelnego²¹ wynika, że powodem zaciągnięcia ww. kredytu był brak płynności finansowej pod koniec 2013 r. Środki były potrzebne na zrealizowanie wymagalnych zobowiązań w kwocie 986.687,61 zł, które kształtowały się następująco:

- bieżące zobowiązania budżetowe (podatki PFRON) – 56.796,00 zł,
- bieżące wynagrodzenia osobowe pracowników NOSPR – 531.006,44 zł,
- bieżące wymagalne honoraria artystów doangażowanych – 167.868,56 zł,
- bieżące wymagalne koszty stałe - 20.883,63 zł,
- bieżące wymagalne koszty projektów artystycznych – 210.132,98 zł.

Kredyt został spłacony w dniu 31 stycznia 2014 r.

6. Zatrudnienie

Orkiestra zatrudniała na dzień 31 grudnia 2013 r. 148 pracowników (143,95 etatów), w tym: 118 pracowników artystycznych (118 etatów) oraz 30 pracowników administracyjnych (25,95 etatów).

7. Plany finansowe i ich wykonanie

Plan dotacji na wydatki bieżące na 2013 r.²² wynosił 11.524.390 zł, z tego:

- 11.144.390 zł (§ 2550), w tym: na dofinansowanie wydatków na ubezpieczenie społeczne pracowników, w związku z podniesieniem od dnia 1 lutego 2012 r. wysokości składki rentowej o 2% - 137.390 zł,
- 380.000 zł (§ 2840), w tym: 130.000 zł na organizację koncertu symfonicznego w ramach Wielkanocnego Festiwalu im. Ludwiga van Beethovena oraz 250.000 zł na realizację V Festiwalu Prawykonan – Polska Muzyka Najnowsza.

Plan finansowy na 2013 r.²³ przewidywał osiągnięcie przychodów w wysokości 17.119 tys. zł, w tym m.in.: dotacje MKiDN na wydatki bieżące 11.524 tys. zł; dotacje od pozostałych współorganizatorów 380 tys. zł; przychody własne 4.515 tys. zł (sprzedaż biletów 315 tys. zł, sprzedaż usług 2.200 tys. zł i inne 2.000 tys. zł). Koszty zostały zaplanowane na poziomie 17.093 tys. zł. Najwyższe pozycje zaplanowanych kosztów stanowiły: wynagrodzenia – 10.280 tys. zł, z czego: wynagrodzenia osobowe 8.732 tys. zł, honoraria 1.473 tys. zł oraz pozostałe 75 tys. zł; pozostałe usługi obce 3.405 tys. zł, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia 1.837 tys. zł.

Orkiestra zwróciła się do MKiDN z wnioskiem²⁴ o zwiększenie limitu na wynagrodzenia bezosobowe w związku z wykorzystaniem na dzień 31 lipca 2013 r. 100% zaplanowanego na 2013 r. limitu na wynagrodzenia. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego poinformowało pismem z dnia 21 listopada 2013 r.²⁵, że Minister Finansów wyraził zgodę na zwiększenie wielkości wynagrodzeń bezosobowych w planie finansowym na rok 2013²⁶ dla NOSPR o kwotę 498 tys. zł w stosunku do wielkości ujętej w planie finansowym pod ustawę budżetową 2012 r., tj. do wysokości 1.548 tys. zł.

Kontrolującym okazano sprawozdania z realizacji planu finansowo-rzeczowego za 2013 r. (za I półrocze, III kwartał i za cały rok). Zgodnie ze sprawozdaniem rocznym za 2013 r. osiągnięto przychody w wysokości 15.724 tys. zł, co stanowiło 91,85% planu, w tym: przychody własne 3.430 tys. zł (75,97% planu) oraz pozostałe przychody 390 tys. zł (55,71% planu). Z ww. sprawozdania wynika, że na osiągnięcie przychodów w niższej wysokości miały wpływ: zmniejszenie dofinansowania oraz wkładu własnego w realizowanych projektach. Poniesiono koszty w wysokości 17.100 tys. zł (100,04%), najwyższe pozycje kosztów stanowiły: wynagrodzenia 10.279 tys. zł (99,99% planu), w tym: wynagrodzenia osobowe 8.731 tys. zł (99,99% planu), honoraria 1.473 tys. zł (100% planu) i pozostałe wynagrodzenia 75 tys. zł (100% planu); pozostałe usługi obce 3.407 tys. zł (100,06%) oraz ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia 1.854 tys. zł (100,93% planu).

²¹ wyjaśnienia Pani Joanny Wnuk-Nazarowej Dyrektora Naczelnego NOSPR z dnia 27 maja 2015 r. (znak NOSPR-750/2015)

²² pismo MKiDN z dnia 13 grudnia 2013 r. DF-I AG-311/6-99/13, l.dz. DF/9364/13

²³ plan finansowy na 2013 r. po korektach, pismo znak NOSPR-DK-566-13 z dnia 31 grudnia 2013 r.

²⁴ pismo z dnia 2 września 2013 r. pismo NOSPR-DK-411-2013

²⁵ DF-I EG-0301/1-10/13, DF/8852/13

²⁶ rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 listopada 2013 r. w sprawie wyrażenia zgody na zwiększenie wielkości wynagrodzeń bezosobowych w roku 2013 (Dz.U.2013, poz.1352)

Stwierdzono, że koszty wykazane w sprawozdaniu z realizacji planu finansowo-rzeczowego są niezgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. W sprawozdaniu za 2013 r. wykazano zaniżone koszty wynagrodzeń w stosunku do ewidencji księgowej o kwotę ok. 430 tys. zł²⁷ (w tym: wynagrodzenia osobowe 305 tys. zł i bezosobowe 125 tys. zł). Koszty wynagrodzeń zgodnie z ewidencją księgową wyniosły 10.709.203,75 zł (w tym: osobowe 9.036.304,64 zł, honoraria 1.597.553,26 zł oraz pozostałe wynagrodzenia 75.345,85 zł). W sprawozdaniu wykazano je w wysokości 10.279 tys. zł (w tym: osobowe 8.731 tys. zł, honoraria 1.473 tys. zł i pozostałe 75 tys. zł). Ustalono, że różnica w wysokości ok. 430 tys. zł wykazana została w sprawozdaniu w pozycji *pozostałe usługi obce* 3.407 tys. zł, które zgodnie z ewidencją wyniosły 2.977.137,99 zł.

Biorąc po uwagę dane wynikające z ewidencji księgowej stwierdzono przekroczenie planu finansowego w zakresie wynagrodzeń osobowych o 3,48 % i bezosobowych o 8,07%. Plan finansowy NOSPR na 2013 r. przewidywał wynagrodzenia osobowe na poziomie nieprzekraczającym 8.732 tys. zł, tymczasem poniesione koszty wyniosły 9.036.304,64 zł (przekroczenie o kwotę 304.304,64 zł). Zgodnie z pismem MKiDN z dnia 21 listopada 2013 r. plan wynagrodzeń bezosobowych na 2013 r. nie mógł przekroczyć 1.548 tys. zł, a poniesione przez NOSPR z ww. tytułu w 2013 r. koszty wyniosły 1.672.899,11 zł (przekroczenie planu finansowego o kwotę 124.899,11 zł).

Przekroczenie planu finansowego przez NOSPR narusza art. 27 ust. 3 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej²⁸, w myśl którego podstawą gospodarki finansowej instytucji kultury jest plan finansowy ustalony przez dyrektora, z zachowaniem wysokości dotacji organizatora oraz art. 44 ustawy o finansach publicznych²⁹, zgodnie z którym wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych.

8. Przychody

W 2013 r. NOSPR osiągnęła przychody w wysokości 15.723.191,75 zł, w tym: 11.144.390,00 zł – dotacja podmiotowa MKiDN, 2.000.000,00 zł - licencje zakupione przez Polskie Radio, 275.970,26 zł - wpływy z biletów, 242.428,40 zł wpływy z koncertów krajowych, 749.845,38 zł wpływy z koncertów zagranicznych, 114.540,00 zł - usługi reklamowe, 380.000,00 zł - dotacje celowe na organizację Wielkanocnego Festiwalu im. Ludwiga van Beethovena oraz na realizację V Festiwalu Prawykonawców – Polska Muzyka Najnowsza, 252.469,57 zł – dotacje z Instytutu Muzyki i Tańca w ramach Funduszu Promocji Kultury, 380.000,00 zł – dotacja podmiotowa z Urzędu Miasta Katowice, 104.256,68 zł – pozostałe przychody operacyjne (zwrot 30-krotności ZUS oraz korekta ZUS), 79 291,46 zł inne przychody (np. sprzedaż programów, wypożyczenie nut i instrumentów).

Zgodnie z aneksem nr 3 z dnia 19 kwietnia 2013 r. do umowy z dnia 15 września 2005 r. w sprawie utworzenia instytucji kultury NOSPR, Polskie Radio S.A. zagwarantowało przekazanie na rzecz Orkiestry kwoty 2 mln zł. Stwierdzono, że ww. kwota nie była przekazywana przez Polskie Radio bezpośrednio na rachunek bankowy NOSPR zgodnie z § 5 cyt. umowy lecz rozliczana w ramach zapłaty za zakup wyłącznej licencji udzielonej PR S.A. przez Orkiestrę. Rozliczeń dokonano na podstawie faktur VAT wystawionych przez NOSPR według zasad określonych w § 9 tej umowy. Wartość zakupionych przez Polskie Radio S.A. w 2013 r. licencji wynosiła 2.000.000,00 zł i była zgodna z aneksem nr 3 do ww. umowy. Orkiestra przekazywała do Polskiego Radia S.A. kwartalne wykazy projektów muzycznych do wykonania w ramach koncertów i nagrań archiwalnych, w których określano m.in. wartość licencji danego projektu. Dyrektor Naczelny NOSPR wyjaśniła³⁰ sposób wyliczania wartości licencji poszczególnych projektów, zgodnie z którym kwota 2.000.000,00 zł została podzielona proporcjonalnie do faktycznych kosztów wytwarzania danego projektu. Kwota zakupionych przez Polskie Radio S.A. licencji nie pokrywała rzeczywistych kosztów realizacji koncertów i nagrań studyjnych dla Polskiego Radia,

²⁷ zgodnie z wymogami sporządzania sprawozdań z realizacji planu finansowo-rzeczowego kwoty zaokrąglane są do pełnych tysięcy złotych, z tego względu różnicę również zaokrąglono do pełnych tysięcy złotych

²⁸ ustawa z dnia 25 października 1991 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 406 ze zm.)

²⁹ ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.)

³⁰ wyjaśnienia Pani Joanny Wnuk-Nazarowej Dyrektora Naczelnego NOSPR z dnia 19 maja 2015 r. (znak NOSPR-DN-708-15)

które w 2013 r. wynosiły 2.522.922,06 zł³¹. Różnica została pokryta z innych przychodów własnych m.in. ze sprzedaży biletów.

9. Sprawozdanie finansowe

Sprawozdanie finansowe NOSPR za 2013 r. z dnia 17 lutego 2014 r. składa się z: wprowadzenia do sprawozdania finansowego, bilansu, rachunku zysku i strat (w wariantcie porównawczym) oraz dodatkowych informacji i objaśnień do sprawozdania finansowego. Sprawozdanie zostało zbadane przez niezależnego biegłego rewidenta, który stwierdził, iż przedstawia ono rzetelnie i jasno informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej jednostki na dzień 31 grudnia 2013 r., jak też wyniku finansowego za 2013 r., zostało sporządzone zgodnie z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz na podstawie prawidłowo sporządzonych ksiąg rachunkowych oraz jest zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami statutu.

Sprawozdanie finansowe NOSPR za 2013 r. zostało zatwierdzone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 27 czerwca 2014 r. Orkiestra w 2013 r. poniosła stratę netto w kwocie 1.405.707,65 zł, która została pokryta z funduszu instytucji kultury. Dyrektor Naczelny NOSPR wyjaśniła³², że strata była spowodowana realizacją koncertów m.in.: podczas tournée w Wielkiej Brytanii i Irlandii (612.461,03 zł); z okazji jubileuszy: 80-lecia urodzin Henryka Mikołaja Góreckiego (161.349,93 zł) i Krzysztofa Pendereckiego (133.670,06 zł), 100-lecia urodzin Witolda Lutosławskiego (45.736,35 zł); w ramach V Festiwalu Prawykonawców (144.496,48 zł) oraz światowych obchodów roku Richarda Wagnera (119.388,07 zł) i Giuseppe Verdiego (36.147,72 zł).

10. Koszty działalności operacyjnej

W 2013 r. Orkiestra poniosła koszty działalności operacyjnej w kwocie 16.941.577,65 zł. Najwyższe pozycje kosztów stanowiły: wynagrodzenia – 10.709.203,75 zł, usługi obce – 2.026.670,40 zł oraz ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia 1.853.474,86 zł.

11. Wynagrodzenia osobowe i bezosobowe

Wynagrodzenia osobowe NOSPR w 2013 r. wynosiły 9.036.304,64 zł, w tym wynagrodzenia pracowników artystycznych: 7.657.847,32 zł oraz pracowników administracji i obsługi 1.393.227,32 zł.

Kontroli poddano prawidłowość przyznawania i wypłaty wynagrodzeń zasadniczych wraz z dodatkami, premiami i nagrodami dla 14 pracowników NOSPR, tj. 7 pracowników artystycznych oraz 7 pracowników administracji i obsługi na łączną kwotę 830.391,51 zł, co stanowiło 9,19% ogółu poniesionych z tego tytułu kosztów.

W wyniku kontroli stwierdzono, że:

- pracownikom NOSPR (artystycznym oraz administracji i obsługi) wypłacano dodatki za pracę w warunkach szkodliwych na podstawie obowiązującego w badanym okresie Regulaminu wynagradzania, który został opracowany w oparciu o rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 31 marca 1992 r., które utraciło moc obowiązującą w dniu 2 lipca 2012 r.³³ Kwota dodatków wypłaconych z ww. tytułu w 2013 r. wynosiła 35.471,40 zł³⁴. Obowiązujące w 2013 roku rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 3 października 2012 r. w sprawie wynagradzania pracowników instytucji kultury nie określa dodatków z ww. tytułu. Z wyjaśnień Dyrektora Naczelnego NOSPR³⁵ wynika, że dodatek ten był wypłacany pracownikom artystycznym oraz administracyjnym za pracę w pomieszczeniach, w których konieczne było stałe stosowanie sztucznego oświetlenia,

³¹ Kwota wynikająca z zestawienia przychodów i kosztów zadań – Polskie Radio S.A. za 2013 r. sporządzonego przez Głównego Księgowego NOSPR Panią Patrycję Rajch

³² wyjaśnienia Pani Joanny Wnuk-Nazarowej Dyrektora Naczelnego NOSPR z dnia 27 maja 2015 r. (znak NOSPR-750/2015)

³³ rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 31 marca 1992 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników niektórych instytucji kultury

³⁴ pracownicy artystyczni 23 368,60 zł, pracownicy administracji i obsługi 12 102,80 zł)

³⁵ wyjaśnienia Pani Joanny Wnuk-Nazarowej Dyrektora Naczelnego NOSPR z dnia 19 maja 2015 r.

- pracownikom administracji i obsługi wypłacono dodatki specjalne, których nie przewidywał obowiązujący w NOSPR Regulamin wynagradzania. Łączna kwota wypłaconych dodatków z ww. tytułu w 2013 r. wynosiła 36.595,50 zł³⁶. Ponadto na listach płac ww. dodatek był ujmowany w sposób niejednolity, tj. raz jako nagroda – innym razem jako dodatek specjalny,
- wypłacano honoraria dla reżysera dźwięku – kierownika sekcji nagrań oraz specjalisty ds. realizacji dźwięku w innych stawkach niż wynikające z zawartych umów o pracę, np. zgodnie z umową wynagrodzenia honoraryjne za pracę przy realizacji: „poranka” wynosiły odpowiednio [redacted] natomiast wypłacano [redacted] koncertu w siedzibie odpowiednio [redacted] i wypłacano kwoty [redacted] niejednolite stawki w zależności od koncertu); koncertu poza siedzibą NOSPR odpowiednio [redacted] zł, a wypłacan [redacted] Z wyjaśnień Dyrektora Naczelnego NOSPR³⁷ wynika, że stawki honoracyjne były uzależnione od nakładu pracy i odpowiedzialności za wynik, co z biegiem czasu znalazło odzwierciedlenie w zawartych aneksach do umów (ustalono, że aneksy zostały zawarte poza okresem badanym). Ponadto stwierdzono, że w Orkiestrze brak było uregulowań określających zasady udzielania i wypłaty honorariów dla reżyserów dźwięku oraz muzyków,
- 6 z 7 poddanych kontroli pracowników artystycznych oraz 2 z 7 pracowników administracyjnych NOSPR nie posiadało w badanym okresie zakresów obowiązków w formie pisemnej³⁸.

W 2013 r. NOSPR zawarła 473 umowy cywilnoprawne na łączną wartość 1.672.899,11 zł. Ustalono, że większość umów dotyczyła wykonywania partii solowych (instrumentalnych oraz wokalnych) podczas koncertów oraz prowadzenia koncertów jako dyrygent. Kontroli poddano 26 losowo wybranych umów cywilnoprawnych wraz rachunkami o wartości 548.278,00 zł, co stanowiło 32,77% poniesionych z tego tytułu kosztów. W wyniku kontroli stwierdzono, że zawarto dwie umowy z [redacted] dotyczące: przygotowania koncepcji programu V Festiwalu Prawykonan - Polska Muzyka Najnowsza, koordynacji merytorycznej tego festiwalu wraz z obsługą i nadzorem projektu w ramach programu "Kolekcje....."³⁹ o wartości 7.000,00 zł brutto oraz koordynacji merytorycznej koncertu „Lutosławski nie tylko dla dzieci”⁴⁰ o wartości 1.500,00 zł. W ww. umowach nie określono szczegółowego wykazu prac, ponadto pracownik, z którym zawarto przedmiotowe umowy nie posiadał pisemnego zakresu obowiązków realizowanych w ramach umowy o pracę. Na prośbę kontrolujących Dyrektor Naczelny NOSPR⁴¹ wskazała obowiązki pracownika wykonywane w ramach umowy o pracę. W wyniku analizy przedłożonych wyjaśnień stwierdzono, że zakres przedmiotowy ww. umów pokrywa się z następującymi punktami zakresu obowiązków pracownika: 2. sporządzanie i realizacja planów repertuarowych koncertów, poranków i nagrań NOSPR; 5. współpraca z artystami gościnnymi – dyrygentami i solistami; 9. opieka nad gościnnymi wykonawcami podczas koncertów, poranków i nagrań oraz 10. Wykonywanie innych zadań związanych z tzw. produkcją na polecenie przełożonych. Nie można uznać za zasadne wyjaśnienie Dyrektora Naczelnego NOSPR⁴², że przedsięwzięcia, których dotyczyły umowy były nietypowe, odbiegające od standardowej działalności NOSPR i wykraczały poza zakres zadań pracownika, ponieważ były one ujęte w planach NOSPR na 2013 r. i mieściły się w ramach jej działalności statutowej.

Stwierdzono również, że żaden ze sprawdzonych rachunków do umów cywilnoprawnych z artystami nie został podpisany przez wykonawcę (pracownicy NOSPR oraz osoby współpracujące), co narusza art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym dowód księgowy powinien zawierać podpis jego wystawcy.

³⁶ w dniu 27 maja 2015 r. (pismo znak NOSPR-750/2015) Pani Joanna Wnuk-Nazarowa Dyrektor Naczelny NOSPR wyjaśniła, że dodatki specjalne były wypłacane w 2013 r. na podstawie § 5 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie wynagradzania pracowników instytucji kultury oraz że NOSPR planuje wprowadzenie do Regulaminu wynagradzania zapisu pozwalającego na wypłatę ww. dodatków

³⁷ wyjaśnienia Pani Joanny Wnuk-Nazarowej Dyrektora Naczelnego NOSPR z dnia 19 maja 2015 r.

³⁸ w wyjaśnieniach z dnia 27 maja 2015 r. (pismo znak NOSPR-750/2015) Dyrektor Naczelny NOSPR Pani Joanna Wnuk-Nazarowa poinformowała że brakujące zakresy obowiązków pracowników zostaną uzupełnione

³⁹ umowa o dzieło [redacted] z dnia 4 stycznia 2013 r.

⁴⁰ umowa nr [redacted] z dnia 28 maja 2013 r.

⁴¹ wyjaśnienia Pani Joanny Wnuk-Nazarowej Dyrektora Naczelnego NOSPR z dnia 27 maja 2015 r. (pismo znak NOSPR-750/2015)

⁴² wyjaśnienia Pani Joanny Wnuk-Nazarowej Dyrektora Naczelnego NOSPR z dnia 27 maja 2015 r. (pismo znak NOSPR-750/2015)

12. Zakup biletów lotniczych

W dniu 8 stycznia 2013 r. NOSPR zawarła umowę dotyczącą dokonania rezerwacji, sprzedaży i dostarczenia biletów lotniczych w związku z planowanym tournée do Wielkiej Brytanii o wartości 121.000,55 zł brutto. Zawarcie przedmiotowej umowy zostało poprzedzone przeprowadzeniem w 2012 r. postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie zamówienia z wolnej ręki. Ustalono, że w Biuletynie Zamówień Publicznych nie zamieszczono ogłoszenia o udzieleniu ww. zamówienia publicznego, czym naruszono art. 95 ust. 1 ustawy *Prawo zamówień publicznych*⁴³.

Sprawdzeniem objęto fakturę VAT wystawioną z tytułu realizacji ww. umowy i nie stwierdzono nieprawidłowości.

13. Koszty reprezentacji i reklamy

NOSPR poniosła w 2013 r. koszty reprezentacji i reklamy w wysokości 202.064,47 zł. Sprawdzeniem objęto koszty w kwocie 36.900,00 zł brutto (18,26%) poniesione z tytułu umów zawartych: z dnia 7 stycznia 2013 r. na kwotę 18.450,00 zł brutto i z dnia 1 października 2013 r. na kwotę 18.450,00 zł brutto. Ustalono, że umowa z została zawarta na kwotę 19.986,27 zł brutto i pomimo, iż nie była zmieniana/wcześniej rozwiązana została opłacona, na podstawie faktur VAT, w wysokości 18.450,00 zł. Dyrektor Naczelny NOSPR wyjaśniła⁴⁴, że wysokość kosztów poniesionych na rzecz ww. wynikała z wcześniej zakończonej współpracy (zakończenie to miało formę ustną i nie zostało sformalizowane).

14. Dotacje celowe

W 2013 r. NOSPR otrzymała dwie dotacje celowe na wydatki bieżące ze środków MKiDN pochodzących z budżetu państwa na następujące zadania:

- *Organizacja koncertu symfonicznego w ramach Wielkanocnego Festiwalu im. Ludwiga van Beethovena* w kwocie 130.000,00 zł⁴⁵,
- *Realizacja V Festiwalu Prawykonan – Polska Muzyka Najnowsza* w kwocie 250.000,00 zł⁴⁶.

Z ewidencji księgowej wynika, że całkowity koszt realizacji ww. zadań wynosił odpowiednio 134.674,03 zł i 699.483,87 zł, w umowach dotacji oraz w rozliczeniach zadań wskazano, że całkowity koszt ww. zadań realizowanych ze środków MKiDN wynosił 130.000,00 zł i 250.000,00 zł. Dyrektor Naczelny NOSPR wyjaśniła⁴⁷, że w rozliczeniu ww. zadań po konsultacji z Departamentem Narodowych Instytucji Kultury wykazano tylko kwoty, które zostały sfinansowane ze środków w ramach dotacji celowych na wydatki bieżące.

Sprawdzeniem objęto rozliczenia ww. zadań w ramach środków pochodzących z dotacji MKiDN, w wyniku kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono.

15. Zakupy majątkowe

Na podstawie umowy nr 07852/13/FPK/DEK z dnia 23 maja 2013 r. NOSPR otrzymała dotację ze środków Funduszu Promocji Kultury na zakup harfy i celesty w kwocie 200.000,00 zł. W dniu 16 października 2013 r. został zawarty aneks nr 1 do ww. umowy, w którym określono, iż całkowity koszt zadania wyniósł 337.841,91 zł, w tym wkład własny Orkiestry stanowił kwotę 137.841,91 zł.

Sprawdzeniem objęto rozliczenie ww. umowy i nie stwierdzono nieprawidłowości.

16. Zamówienia publiczne

W 2013 r. NOSPR przeprowadziła 6 postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w tym 3 w trybie przetargu nieograniczonego (1 unieważniony) oraz 3 w trybie zamówienia z wolnej ręki. Kontroli poddano następujące postępowania:

⁴³ tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 907 ze zm.

⁴⁴ wyjaśnienia Pani Joanny Wnuk-Nazarowej Dyrektora Naczelnego NOSPR z dnia 27 maja 2015 r. (pismo znak NOSPR-750/2015)

⁴⁵ umowa nr [] z dnia 11 czerwca 2013 r.

⁴⁶ umowa nr [] z dnia 25 czerwca 2013 r.

⁴⁷ wyjaśnienia Pani Joanny Wnuk-Nazarowej Dyrektora Naczelnego NOSPR z dnia 27 maja 2015 r. (pismo znak NOSPR-750/2015)

- 1) Dostawa bonów podarunkowych dla pracowników NOSPR z siedzibą w Katowicach - w trybie przetargu nieograniczonego, w wyniku którego zawarto umowę o wartości 104.700,00 zł brutto.
- 2) Dostawa instrumentu – celesty – w trybie zamówienia z wolnej ręki, w wyniku którego zawarto umowę o wartości 35.445,00 euro (180.250,05 zł).

W wyniku kontroli stwierdzono, że:

- w postępowaniu dotyczącym dostawy instrumentu – celesty nie zamieszczono ogłoszenia o udzieleniu zamówienia publicznego w Biuletynie Zamówień Publicznych, czym naruszono art. 95 ust. 1 ustawy *Prawo zamówień publicznych*,
- w postępowaniu na zakup bonów podarunkowych ogłoszenie o udzieleniu zamówienia publicznego zostało zamieszczone w Biuletynie Zamówień Publicznych 15 dni po zawarciu umowy z wykonawcą, tymczasem zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy *Prawo zamówień publicznych*, zamawiający jest zobowiązany zamieścić przedmiotowe ogłoszenie niezwłocznie po zawarciu umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Ustalano, że we wszystkich postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonych w 2013 r. w trybie zamówienia z wolnej ręki nie zamieszczono ogłoszeń o udzieleniu zamówienia w Biuletynie Zamówień Publicznych.

17. Odsetki (Koszty z operacji finansowych)

W 2013 r. NOSPR zapłaciła odsetki w kwocie ogółem 368,37 zł. Z wyjaśnień Dyrektora Naczelnego NOSPR⁴⁸ wynika, że na powyższą kwotę złożyły się: odsetki budżetowe (281,00 zł) z tytułu niezapłacenia składek ZUS od umowy-zlecenia, w związku z mylnym oświadczeniem zleceniobiorcy, iż uzyskał on dochód z tytułu umowy o pracę uprawniającej do odprowadzenia wyłącznie składki zdrowotnej, odsetki od nieterminowo uregulowanych zobowiązań (77,28 zł) i odsetki bankowe (10,09 zł) - wynikające z braku środków na koncie.

18. Inwentaryzacja

W NOSPR zasady przygotowania, przebiegu, wyceny oraz rozliczenia inwentaryzacji składników aktywów i pasywów, a także nieujętych w księgach rachunkowych innych wierzytelności i zobowiązań warunkowych jednostki uregulowano w Instrukcji inwentaryzacyjnej⁴⁹. Na podstawie zarządzenia nr 7 Dyrektora Naczelnego NOSPR z dnia 8 października 2013 r. przeprowadzono inwentaryzację, którą objęto wszystkie aktywa i pasywa Orkiestry według stanów: na dzień 31 grudnia 2013 r. (gotówka w kasie, należności, zobowiązania, rachunki bankowe i towary w bufecie), na dzień 30.11.2013 r. (środki trwałe i wartości niematerialne i prawne). W terminie od 12 listopada 2013 r. do 7 stycznia 2014 r. został przeprowadzony spis z natury, w wyniku którego stwierdzono niedobór w kwocie 0,15 zł w towarach handlowych. Przedmiotowy niedobór uznano za niezawiniony i zaksięgowano w ciężar innych kosztów operacyjnych NOSPR, w pozostałych przypadkach niedoborów nie stwierdzono. Inwentaryzacja przeprowadzona metodą potwierdzenia sald na dzień 31 grudnia 2013 r. dotyczyła stanu na rachunkach bankowych oraz należności i potwierdziła zgodność sald banków saldami wynikającymi z ksiąg rachunkowych.

Stwierdzono:

- brak paraf Dyrektora Naczelnego NOSPR w zarządzeniu nr 7 z 8 października 2013 r. przy dokonaniu zmian składu grup spisujących: instrumenty, odzież, meble oraz taśmy i płyty,
- brak opisów arkuszy spisowych i ich numerów, na części arkuszy nie oznaczono kolejnych numerów stron⁵⁰,
- błąd rachunkowy w załączniku do protokołu nr 2 z dnia 31 grudnia 2013 r. dot. inwentaryzacji kasy⁵¹,
- brak ujęcia na arkuszach spisu z natury wszystkich osób powołanych do grup spisowych⁵² lub wykonanie spisu przez inne osoby niż wskazane w cyt. powyżej zarządzeniu nr 7⁵³.

⁴⁸ wyjaśnienia Pani Joanny Wnuk-Nazarowej Dyrektora Naczelnego NOSPR z dnia 27 maja 2015 r (pismo znak NOSPR-750/2015)

⁴⁹ instrukcja inwentaryzacyjna wprowadzona do stosowania zarządzeniem nr 9/2011 Dyrektora Naczelnego NOSPR z dnia 30 listopada 2011 r

⁵⁰ arkusz dot. spisu mebli, arkusz dot. spisu strojów, arkusz dot. spisu sprzętu technicznego

⁵¹ kasa Funduszu Socjalnego w NOSPR

⁵² arkusze spisu: środków trwałych nr 1-3, odzież, mebli

⁵³ arkusz spisu dot. sprzętu, protokół ze skontrum zbiorów bibliotecznych, protokół nr 3 z przeprowadzonej kontroli kasy w bufecie

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia i oceny, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, wnoszę o:

1. Dostosowanie Polityki rachunkowości do wymogów ustawy o rachunkowości poprzez dokonanie aktualizacji zakładowego planu kont oraz zawarcie w niej przyjętych zasad klasyfikacji zdarzeń.
2. Aktualizację schematu organizacyjnego.
3. Doprowadzenie Regulaminu wynagradzania do zgodności z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz wyeliminowanie sprzecznych zapisów dotyczących wypłat premii regulaminowej.
4. Zwoływanie posiedzeń Rady Programowej z częstotliwością określoną w Statucie.
5. Rzetelne sporządzanie sprawozdań z realizacji planu rzeczowo-finansowego.
6. Zapewnienie prowadzenia gospodarki finansowej w zakresie wynagrodzeń, w sposób gwarantujący nieprzekraczanie planu finansowego.
7. Zaprzestanie wypłaty pracownikom dodatków za pracę w warunkach szkodliwych.
8. Uwzględnienie w Regulaminie wynagradzania możliwości wypłaty pracownikom dodatków specjalnych.
9. Uregulowanie w przepisach wewnętrznych zasad udzielania i wypłaty honorariów dla muzyków oraz reżyserów dźwięku.
10. Wypłacanie honorariów dla reżysera dźwięku – kierownika sekcji nagrań oraz specjalisty ds. realizacji dźwięku w stawkach wynikających z zawartych umów.
11. Sporządzenie, w formie pisemnej, brakujących zakresów obowiązków dla pracowników.
12. Zaprzestanie zawierania z pracownikami umów cywilnoprawnych na zadania pokrywane się z ich zakresami obowiązków wynikającymi z umowy o pracę.
13. Określanie w umowach cywilnoprawnych szczegółowego wykazu prac wchodzących w ich zakres.
14. Egzekwowanie od wystawców rachunków do umów cywilnoprawnych obowiązku ich podpisywania.
15. Przestrzeganie obowiązku zamieszczania ogłoszeń o udzieleniu zamówienia publicznego zgodnie z ustawą *Prawo zamówień publicznych*.
16. Weryfikację oświadczeń zleceniobiorców, celem odprowadzania składek ZUS we właściwej wysokości oraz uniknięcia obowiązku płacenia odsetek budżetowych.
17. Wyeliminowanie błędów przy dokonywaniu inwentaryzacji, w szczególności dotyczących: opisów arkuszy spisowych, ich numeracji i ujęcia na arkuszach wszystkich osób powołanych do grup spisowych.

Na podstawie art. 49 w zw. z art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej, zwracam się do Pani o przedstawienie w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego *Wystąpienia pokontrolnego*, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 48 ww. ustawy od *Wystąpienia pokontrolnego* nie przysługują środki odwoławcze.

MINISTER KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
Anna Omiłanowska
i Joanna Omiłanowska